

คุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์สำหรับสถานประกอบการในจังหวัดอุดรธานี

วรพรรณ รัตนทรงธรรม* วริศรา ดวงตาน้อย สุพรรณษา จิตต์มั่น และ ตูลาพร จันทร์ทวี

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาคุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการในจังหวัดอุดรธานี (2) ศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการในจังหวัดอุดรธานีจำแนกตามลักษณะและรูปแบบของธุรกิจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ สถานประกอบการในจังหวัดอุดรธานี จำนวน 300 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ คือ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า F-test หรือ One way ANOVA

ผลการศึกษา พบว่า ระดับความต้องการคุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการในจังหวัดอุดรธานี ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน ด้านทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ด้านทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร และด้านทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการทางธุรกิจ อยู่ในระดับมาก สำหรับการศึกษาเปรียบเทียบคุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์ จำแนกตามลักษณะและรูปแบบของธุรกิจ พบว่า ลักษณะธุรกิจและรูปแบบธุรกิจของสถานประกอบการในจังหวัดอุดรธานีที่แตกต่างกัน จะมีความต้องการคุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์ด้านทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน ด้านทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ด้านทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร และด้านทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการทางธุรกิจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ยกเว้นคุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์ด้านทักษะทางปัญญาที่ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ สถานประกอบการ จังหวัดอุดรธานี

อาจารย์คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

* ผู้รับผิดชอบประสานงาน โทรศัพท์ 08-6202-5462 E-mail: worapan.rat@live.ur.ac.th DOI: 10.14456/jiba.2021.9

Desirable Characteristic of Accountants by Enterprises in Uttaradit Province

Worapan Ratanasongtham* Waritsara Duangtanoi
Suphansa Chitmun and Tulaporn Jankawee

Abstract

The objectives of this study are: (1) to identify the desirable characteristics of accountants by enterprises in Uttaradit province, and (2) to compare desirable characteristics of accountants required by enterprises in Uttaradit province classified by nature and types of business. The sampling group of this study consists of 300 enterprises in Uttaradit province. Questionnaire is used for data collection. Data is analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, F-test and one-way ANOVA.

The results show a high level on the degree required for desirable characteristics of accountants on intellectual skills, technical and functional skills, personal skills, interpersonal and communication skills, and organizational and business management skills of enterprises in Uttaradit province. On the other hand, comparison of the desirable characteristics of accountants classified by nature and types of business are shown that enterprises in Uttaradit province require significantly different characteristics of accountants on technical and functional skills, personal skills, interpersonal and communication skills, and organizational and business management skills. However, the desirable characteristics of accountants on intellectual skills are not different based on the perceived needs of entrepreneurs in Uttaradit province.

Keyword: Desirable Characteristic of Accountants, Enterprise, Uttaradit Province

Lectural Faculty of Management Science, Uttaradit Rajabhat University

* Corresponding Author, Tel. 08-6202-5462 E-mail: worapan.rat@live.ur.aj.ac.th DOI: 10.14456/jiba.2021.9

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิชาชีพบัญชีเป็นวิชาชีพที่มีความสำคัญต่อทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน องค์กรที่แสวงหากำไรไปจนถึงองค์กรที่ไม่แสวงผลกำไร ทั้งนี้ ข้อมูลสารสนเทศทางบัญชีนอกจากจะช่วยบอกสถานะการเงินในปัจจุบันของธุรกิจแล้วถือเป็นข้อมูลที่มีส่วนสำคัญต่อการนำไปใช้ในการตัดสินใจและการกำหนดกลยุทธ์ทางธุรกิจ ทำให้สามารถบอกทิศทางของธุรกิจในอนาคตได้อีกด้วย ซึ่งถือได้ว่า ข้อมูลทางการบัญชีเป็นหัวใจสำคัญสำหรับการบริหารธุรกิจ ดังนั้น นักบัญชีไม่เพียงแต่มีหน้าที่จัดทำบัญชีเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ยังต้องสามารถออกแบบและวางระบบบัญชี การออกแบบรายงานทางการเงิน การจัดทำงบประมาณ การวิเคราะห์ทางการเงิน การควบคุมดูแล การทำบัญชี และการตรวจสอบบัญชี การให้บริการด้านคำปรึกษาด้านบัญชีและด้านการปฏิบัติภาษีอากร กฎหมายภาษี เพื่อลดความเสี่ยงทางภาษีในด้านต่าง ๆ

ในด้านการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจทางธุรกิจ นอกจากความรู้ทางด้านบัญชีแล้ว นักบัญชียังต้องพัฒนาความรู้ด้านอื่นที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี หรือความรู้ในศาสตร์อื่น ๆ ให้มากขึ้น ทั้งเรื่องของการเงิน เศรษฐศาสตร์ การเมือง กฎหมาย และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคดิจิทัล นักบัญชีต้องมีความเข้าใจด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ ต้องสามารถนำความรู้ด้านเทคโนโลยีมาเป็นเครื่องมือในการประยุกต์ใช้กับงานบัญชีได้และต้องเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นเพียงผู้สนับสนุนข้อมูล มาเป็นผู้นำเสนอข้อมูลสำหรับการวางแผน การวิเคราะห์ รวมถึงเป็นที่ปรึกษาที่ให้แก่ผู้บริหารในการตัดสินใจทางธุรกิจ ซึ่งจะเห็นได้ว่านักบัญชีมีบทบาทสำคัญที่ช่วยเพิ่มคุณค่าให้กับองค์กรมากขึ้น เนื่องจากนักบัญชีถือเป็น

บุคลากรที่มีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนธุรกิจและการดำเนินงานภายในองค์กร อย่างไรก็ตาม นอกจากทักษะทางวิชาการแล้ว นักบัญชียังต้องพัฒนาทักษะด้านอื่นเพิ่มเติมเพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานมีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะความร่วมมือ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะการคิดเป็นเหตุเป็นผล ทักษะชีวิต เป็นต้น ซึ่งทักษะเหล่านี้ช่วยให้นักบัญชีประสบความสำเร็จในการทำงานภายใต้สภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่มีความผันผวนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การประกอบวิชาชีพบัญชีนอกจากจะปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ทางวิชาชีพบัญชีแล้ว [1] นักบัญชีต้องมีทักษะทางวิชาชีพและคุณสมบัติของนักบัญชีมืออาชีพตามข้อกำหนดมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (International Education Standards for Professional Accountants : IESs) 5 ประเภท ได้แก่ ทักษะทางปัญญา (Intellectual Skill) ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน (Technical and Functional Skills) ซึ่งประกอบด้วยทักษะทั่วไปและทักษะเฉพาะเจาะจง สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล (Personal Skill) และทักษะทางการบริหารองค์กร และการจัดการทางธุรกิจ (Organizational and Business Management Skills) นอกจากนี้ การปฏิบัติงานในวิชาชีพบัญชียังมีข้อบังคับ กฎระเบียบ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและต้องปฏิบัติตาม ได้แก่ พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2547 สภาวิชาชีพบัญชี จรรยาบรรณผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ ล้วนเป็นสาเหตุที่ทำให้กิจการต้องการนักบัญชีที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ที่เหมาะสมตามประเภทหรือขนาดของธุรกิจ

จังหวัดอุดรดิตถ์เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีแนวโน้มอัตราการเติบโตทางธุรกิจเพิ่มขึ้นทุกปี จากข้อมูล [2] พบว่า ค่าเฉลี่ยของจำนวนนิติบุคคลตั้งกิจการใหม่ในแต่ละปี โดยข้อมูลสถิติการจดทะเบียนนิติบุคคลช่วงปี 2561 - 2563 เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนการเพิ่มขึ้นของนิติบุคคลในแต่ละปี พบว่า สถิติการจดทะเบียนนิติบุคคลเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 6.26 โดยจากปี 2561 - 2562 เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.27 และปี 2562 - 2563 เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.90 แสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการให้ความสนใจในการลงทุนตั้งกิจการใหม่มากขึ้น ทำให้อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจปรับตัวเพิ่มขึ้น ทำให้มีความต้องการนักบัญชีเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน เนื่องจากสถานประกอบการจำเป็นต้องมีการจัดทำรายงานทางการเงินเพื่อนำเสนอข้อมูลต่อผู้ภายในและภายนอกกิจการในการนำข้อมูลในงบการเงินไปใช้ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์สำหรับสถานประกอบการในจังหวัดอุดรดิตถ์ เพื่อนำไปเป็นข้อมูลเบื้องต้นและแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรและแผนการเรียน เพื่อให้บัณฑิตสาขาการบัญชีมีคุณลักษณะที่ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ นอกจากนี้ผลการศึกษายังสามารถเป็นแนวทางให้แก่ นักบัญชีในการพัฒนาตนเองให้มีคุณสมบัติให้เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน และเพื่อเพิ่มศักยภาพของนิสิตนักศึกษาให้มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ในอนาคตให้กับสถานประกอบการต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาคุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการในจังหวัดอุดรดิตถ์

2.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการในจังหวัดอุดรดิตถ์ จำแนกตามลักษณะและรูปแบบของธุรกิจ

3. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

3.1 ด้านนักบัญชี ทราบถึงคุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ในมุมมองของสถานประกอบการ ซึ่งจะเป็แนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพตนเองให้มีคุณสมบัติตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน

3.2 ด้านหลักสูตรการบัญชี ทราบถึงคุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ในมุมมองของสถานประกอบการ ซึ่งจะเป็แนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรการบัญชี และเพิ่มศักยภาพบัณฑิตสาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการศึกษา กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษา ระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี และความต้องการของผู้ประกอบการในจังหวัดอุดรดิตถ์

3.3 ด้านนักศึกษา เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของตนเองให้มีความพร้อมสำหรับการเป็นนักบัญชียุคใหม่ที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน

4. แนวคิดทฤษฎีและการทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการในจังหวัดอุดรดิตถ์ คณะผู้วิจัยได้ค้นคว้าแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้จากเอกสาร บทความวิชาการและรายงานการวิจัย สรุปดังนี้

4.1 แนวคิดเกี่ยวกับทักษะทางวิชาชีพสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 3 เรื่อง ทักษะทางวิชาชีพ ได้กำหนดทักษะของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีแบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ ทักษะทางปัญญา ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และการสื่อสาร และทักษะทางการบริหารองค์กรและการจัดการทางธุรกิจ [3] มีรายละเอียดดังนี้

4.1.1 ทักษะทางปัญญา เป็นทักษะที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีสามารถแก้ไขปัญหา ตัดสินใจ และใช้ดุลยพินิจที่ดีแก้ไขสถานการณ์ที่ซับซ้อนขององค์กรได้ ทักษะเหล่านี้มักได้มาจากการศึกษาทั่วไปในภาพกว้าง ทักษะทางปัญญาที่จำเป็นต้องประกอบด้วยทุกเรื่อง ดังนี้

4.1.1.1 ความสามารถที่จะกำหนดได้มา จัดและเข้าใจสารสนเทศจากคน สิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

4.1.1.2 ขีดความสามารถที่จะสอบถาม วิจัย คิดเชิงเหตุผลและวิเคราะห์

4.1.1.3 ความสามารถที่จะระบุและแก้ไขปัญหาที่ไม่เคยเจอมาก่อน

4.1.2 ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งานประกอบด้วยทักษะทั่วไปและทักษะเฉพาะเจาะจงสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ซึ่งรวมถึง

4.1.2.1 ความชำนาญทางตัวเลข (การใช้คณิตศาสตร์และสถิติ) และความชำนาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

4.1.2.2 การวิเคราะห์แบบจำลองการตัดสินใจและความเสี่ยง

4.1.2.3 การวัด

4.1.2.4 การรายงาน

4.1.2.5 ความรู้ด้านกฎหมายและกฎเกณฑ์ข้อบังคับ

4.1.3 ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล คือ ทศนคติและพฤติกรรมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีการพัฒนาทักษะเหล่านี้จะช่วยให้การเรียนรู้และการปรับคุณลักษณะเฉพาะบุคคลซึ่งรวมถึง

4.1.3.1 การจัดการตนเอง

4.1.3.2 ความคิดริเริ่ม อิทธิพลและการเรียนรู้ด้วยตนเอง

4.1.3.3 ความสามารถที่จะเลือกและเรียงลำดับทรัพยากรที่มีจำกัดและจัดแรงงานให้เสร็จตามกำหนดเวลา

4.1.3.4 ความสามารถที่จะเข้าร่วมและปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง

4.1.3.5 พิจารณาการปรับใช้ค่านิยมทางทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติให้เข้ากับการตัดสินใจ

4.1.3.6 ความระมัดระวังสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

4.1.4 ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และการสื่อสาร จะช่วยให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีทำงานร่วมกับคนอื่นในองค์กรได้ดี รับและส่งผ่านสารสนเทศได้การตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและมีประสิทธิภาพ ส่วนประกอบของทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสารประกอบด้วย

4.1.4.1 การทำงานร่วมกับผู้อื่นในกระบวนการปรึกษาหารือกันเพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้ง

4.1.4.2 การทำงานเป็นทีม

4.1.4.3 การปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่ต่างวัฒนธรรมหรือความคิดเห็นต่างกัน

4.1.4.4 การเจรจาเพื่อได้ข้อสรุปหรือข้อตกลงที่ยอมรับได้ในสถานการณ์ทางวิชาชีพ

4.1.4.5 การทำงานในวัฒนธรรมที่ต่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.1.4.6 การนำเสนอ การพูดคุย การรายงาน และการปกป้องมุมมองของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านการเขียนและพูดทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

4.1.4.7 ฟัง และอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและภาษาที่แตกต่างกัน

4.1.5 ทักษะทางการบริหารองค์กรและการจัดการทางธุรกิจ เป็นทักษะที่มีความสำคัญเพิ่มขึ้นต่อผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีที่จะต้องเข้าไปในทุกองค์ประกอบขององค์กร จะต้องมีความรู้ด้านธุรกิจมากขึ้นและตระหนักในเรื่องการเมืองและมีมุมมองแบบรอบโลก ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ รวมถึง

4.1.5.1 การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การจัดการโครงการ การจัดการบุคลากรและทรัพยากร และการตัดสินใจ

4.1.5.2 ความสามารถที่จะจัดและแบ่งหน้าที่งาน ที่จะจูงใจและพัฒนาบุคลากร

4.1.5.3 การมีภาวะผู้นำ

4.1.5.4 การพิจารณาและตัดสินใจได้อย่างผู้มีวิชาชีพ

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นักบัญชีมืออาชีพต้องมีทักษะทางวิชาชีพในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ทักษะด้านปัญญา ทักษะด้านสัมพันธระหว่างบุคคลและการสื่อสาร ทักษะด้านการจัดการตนเอง และทักษะด้านการจัดการองค์กร เพราะนักบัญชีจำเป็นต้องพัฒนาความรู้และทักษะทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดความสามารถของนักวิชาชีพบัญชีตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพบัญชีระหว่าง

ประเทศ (International Education Standard: IES) ของสหพันธ์นักบัญชีสากล (International Federation of Accountant: IFAC) [3]

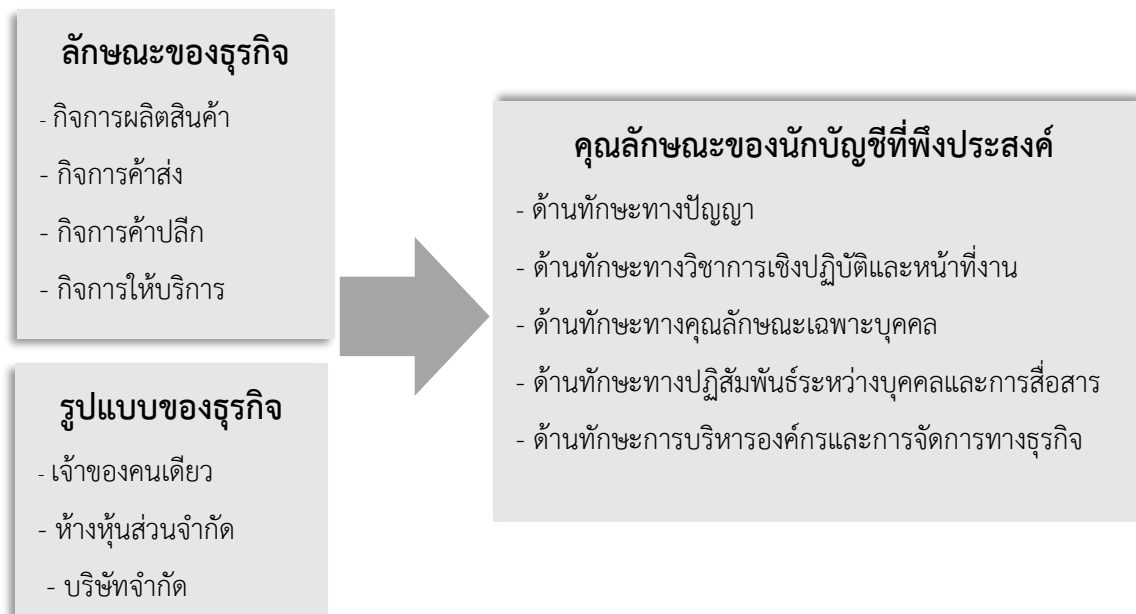
ผู้ประกอบการมีความต้องการนักบัญชีที่มีทักษะทางวิชาการบัญชี สามารถแก้ไขปัญหาตัดสินใจ และใช้ดุลยพินิจที่ดีแก้ไขสถานการณ์ที่ซับซ้อนขององค์กรได้ รวมถึงมีความระมัดระวังเยี่ยงผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และสามารถปฏิบัติงานร่วมกับบุคคลอื่นได้ สำหรับการศึกษาเปรียบเทียบคุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยจำแนกตามลักษณะและรูปแบบของธุรกิจ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่าผู้ประกอบการที่มีลักษณะธุรกิจแตกต่างกันและรูปแบบธุรกิจที่ต่างกัน มีความต้องการคุณสมบัตินักบัญชีที่พึงประสงค์ด้านความรู้ความสามารถในวิชาชีพบัญชี ด้านความรู้พื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน ด้านความรู้ทั่วไปแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ ยกเว้นคุณสมบัติ นักบัญชีที่พึงประสงค์ด้านจรรยาบรรณทางวิชาชีพไม่แตกต่างกัน [4] นอกจากนี้ธุรกิจจะมีลักษณะที่แตกต่างกันอย่างไร แต่ยังคงมีความต้องการนักบัญชีที่มีทักษะทางวิชาการบัญชีไม่แตกต่าง ไม่ว่าธุรกิจจะมีขนาดเล็กใหญ่ก็ล้วนแต่ต้องการพนักงานที่มีสมรรถนะทางทักษะวิชาชีพที่ดีเพื่อให้องค์กรมีความมีความน่าเชื่อถือ [5]

[6] อธิบายว่า ลักษณะธุรกิจแตกต่างกันและรูปแบบธุรกิจที่ต่างกัน จะมีความต้องการคุณสมบัตินักบัญชีที่พึงประสงค์ด้านความรู้พื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน และด้านความรู้ทั่วไปแตกต่างกัน

[7] ได้กล่าวว่า กิจการขนาดใหญ่มีความต้องการนักบัญชีที่มีทักษะทางการบริหารองค์กรและการจัดการทางธุรกิจมากกว่ากิจการขนาดเล็ก เนื่องจากกิจการขนาดใหญ่จะมีการดำเนินงานที่ซับซ้อน มีกระบวนการผลิตเฉพาะทาง จึงต้องการนัก

บัญชีที่มีความเข้าใจในธุรกิจเพื่อให้การวิเคราะห์
รายการทางบัญชีเป็นไปอย่างถูกต้อง นำไปสู่การ
วางแผนเชิงกลยุทธ์ทางธุรกิจที่เหมาะสม

กรอบแนวคิดงานวิจัย จากขอบเขตงานวิจัย
และแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่
เกี่ยวข้อง คณะผู้วิจัยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิด
งานวิจัย (Conceptual Framework) ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัย

5. การดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ
สถานประกอบการในจังหวัดอุดรธานี จำนวน
12,649 ราย [2]

5.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คณะผู้วิจัย
กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเปิดตารางสำเร็จรูป
เครจซีและมอร์แกน [8] ทั้งนี้ จำนวนประชากรที่ไม่
ตรงตามตารางจึงคำนวณเทียบบัญญัติไตรยางศ์ ซึ่งได้
กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 373 ราย โดยได้แบบสอบถาม
กลับคืนมา 300 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80.43 ซึ่งมี
อัตราตอบกลับไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ตาม
คำแนะนำของ [9] จึงถือว่ายอมรับได้

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

5.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไป
ของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็น
แบบตรวจสอบรายการ (Check-List) ตอนที่ 2 เป็น
แบบสอบถามเกี่ยวกับกิจการ ลักษณะแบบสอบถาม
เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) ตอนที่ 3
เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักบัญชีที่พึง
ประสงค์ของสถานประกอบการในจังหวัดอุดรธานี
ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณ
ค่า (Rating Scale) และตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถาม
เกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ของผู้ตอบ
แบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบ
ปลายเปิด (Open Ended)

5.2.2 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการสร้างเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งเป็น 7 ขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

5.2.2.1 ศึกษาข้อมูลจากหนังสือเอกสาร บทความ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสอบถามผู้มีประสบการณ์ในวงการบัญชี เพื่อเป็นแนวทางนำมาสร้างข้อคำถามของแบบสอบถาม

5.2.2.2 กำหนดประเด็นและขอบเขตของคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และประโยชน์ของการวิจัย

5.2.2.3 สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง

5.2.2.4 นำแบบสอบถามฉบับร่างไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์ทางด้านที่จะทำการศึกษาประเมินแบบสอบถาม จำนวน 3 ท่าน เพื่อทดสอบความเที่ยงตรง ความครอบคลุมเนื้อหา และความถูกต้องในสำนวนภาษา โดยวิธีคำนวณหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาหรือจุดประสงค์ (IOC) ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำค่าดังกล่าวพร้อมแบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาใช้เป็นแนวทางสำหรับการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม

5.2.2.5 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ผ่านการแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ (try-out) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรที่ต้องการศึกษา ได้แก่ ผู้ประกอบการของสถานประกอบการในจังหวัดอุดรธานี ซึ่งผู้วิจัยไม่ได้นำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ 30 ชุด

5.2.2.6 นำแบบสอบถามฉบับร่างภายหลังการนำไปทดลองใช้ (try-out) มาวิเคราะห์โดยข้อคำถามที่เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) จะนำคะแนนที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นมาหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) และในส่วนข้อคำถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วน

ประมาณค่า (Rating Scale) จะทำการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ด้วยการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS

5.2.2.7 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามผลจากการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามก่อนนำไปใช้จริง

5.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยได้ดำเนินการเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

5.3.1 ส่งแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างในรูปของจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ คือ ผู้บริหารของสถานประกอบการ เช่น เจ้าของกิจการ หัวหน้าผู้จัดการ กรรมการผู้จัดการ เป็นต้น ขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการตอบกลับภายใน 14 วัน

5.3.2 เมื่อครบกำหนด 14 วัน หากยังได้แบบสอบถามที่ส่งกลับคืนมาไม่ครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยทำการโทรศัพท์ไปยังกลุ่มตัวอย่างที่ยังไม่ตอบกลับเพื่อขอความอนุเคราะห์ พร้อมทั้งดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ให้กับผู้ประกอบการอีกครั้ง และรอแบบสอบถามที่ได้ทำการส่งแบบสอบถามกลับไปสำหรับผู้ที่ยังไม่มีการตอบกลับมาอีกเป็นเวลา 14 วัน

5.3.3 ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับ

5.3.4 นำข้อมูลจากแบบสอบถามไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ต่อไป

5.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม SPSS โดยหลังจากตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้ว นำข้อมูลมาเปลี่ยนแปลงเป็นรหัสตัวเลข (Code) แล้ว

บันทึกที่ส่งลงในเครื่องคอมพิวเตอร์ และเขียนโปรแกรมสั่งงานโดยใช้สถิติตามลำดับดังนี้

5.4.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้วิธีการหาค่าความถี่ แล้วสรุปออกมาเป็นค่าร้อยละ

5.4.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับกิจการ ใช้วิธีการหาค่าความถี่ แล้วสรุปออกมาเป็นค่าร้อยละ

5.4.3 แบบสอบถามตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการในจังหวัดอุดรธานี ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.4.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบคุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ จำแนกตามลักษณะและรูปแบบของธุรกิจ ใช้ค่าสถิติ F-test หรือ One-way ANOVA กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.4.5 แบบสอบถามตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

6. ผลการวิจัย

6.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 252 คน คิดเป็นร้อยละ 84.00 มีอายุอยู่ระหว่าง 46-55 ปี จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 37.33 ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 73.00 มีประสบการณ์ในการทำธุรกิจมากกว่า 8-10 ปี จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 29.33 และส่วนใหญ่เป็นเจ้าของกิจการ จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 57.33

6.2 ข้อมูลเกี่ยวกับกิจการ พบว่า กิจการที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการดำเนินธุรกิจในรูปแบบกิจการเจ้าของคนเดียว จำนวน 172 ราย คิดเป็นร้อยละ 57.33 ส่วนใหญ่เป็นกิจการค้าปลีก จำนวน 160 ราย คิดเป็นร้อยละ 53.33 มีทุนจดทะเบียนอยู่ระหว่าง 1-5 ล้านบาท จำนวน 166 ราย คิดเป็นร้อยละ 55.33

6.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์แบ่งออกเป็น 5 ด้าน โดยทำการวิเคราะห์เป็นรายด้านและรายข้อ ปรากฏผลดังตารางที่ 1 ถึง ตารางที่ 5 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ ด้านทักษะทางปัญญา

ด้านทักษะทางปัญญา		$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความสำคัญ
1.	สามารถวางแผนการดำเนินงานและปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมาย	4.39	0.600	มาก
2.	สามารถสรุปและรายงานผลการปฏิบัติงานได้ตามเวลาที่กำหนด	4.51	0.587	มากที่สุด
3.	สามารถบูรณาการความรู้เพื่อประยุกต์ใช้กับงานที่ได้รับมอบหมายได้	4.32	0.637	มาก
4.	สามารถใช้ดุลยพินิจและการตัดสินใจในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม	4.25	0.710	มาก
5.	สามารถเสนอแนวทางการแก้ปัญหาจากการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม	4.26	0.566	มาก
โดยรวม		4.35	0.493	มาก

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ด้านทักษะทางวิชาการ
เชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน

ด้านทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน		$\bar{x}$	S.D.	ระดับความสำคัญ
1.	มีความชำนาญทางตัวเลข (การใช้คณิตศาสตร์และสถิติ)	4.52	0.646	มากที่สุด
2.	มีความสามารถในการวัดหรือคำนวณมูลค่าของสินทรัพย์ หนี้สิน รายได้ ค่าใช้จ่าย ได้อย่างถูกต้อง	4.47	0.715	มาก
3.	มีความชำนาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.34	0.565	มาก
4.	มีความรู้ด้านกฎหมายและกฎเกณฑ์ข้อบังคับ	4.27	0.743	มาก
5.	มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลทางเศรษฐกิจของประเทศ	3.98	0.724	มาก
โดยรวม		4.32	0.495	มาก

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ด้านทักษะทาง
คุณลักษณะเฉพาะบุคคล

ด้านทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล		$\bar{x}$	S.D.	ระดับความสำคัญ
1.	มีความรับผิดชอบ สามารถจัดการตนเองได้	4.46	0.602	มาก
2.	มีความคิดริเริ่ม สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	4.44	0.543	มาก
3.	มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้	4.51	0.552	มากที่สุด
4.	มีความระมัดระวังสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี	4.56	0.638	มากที่สุด
โดยรวม		4.50	0.436	มาก

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ด้านทักษะทาง
ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร

ด้านทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร		$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความสำคัญ
1.	สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ปรีชาหาหรือและช่วยกันแก้ไขปัญหาได้	4.58	0.564	มากที่สุด
2.	สามารถมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ที่มีความคิดเห็นต่างกันได้ อย่างเหมาะสม	4.61	0.605	มากที่สุด
3.	สามารถเจรจาเพื่อได้ข้อสรุปที่ยอมรับได้ในสถานการณ์ทางวิชาชีพ	4.41	0.728	มาก
4.	สามารถนำเสนอมุมมองของตนผ่านการพูดและการเขียนที่เป็น ทางการได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.34	0.692	มาก
โดยรวม		4.48	0.4551	มาก

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ด้านทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการทางธุรกิจ

ด้านทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการทางธุรกิจ		$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความสำคัญ
1.	สามารถวางแผนเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจได้	4.03	0.611	มาก
2.	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธุรกิจสมัยใหม่	4.00	0.763	มาก
3.	สามารถวิเคราะห์สถานการณ์การแข่งขันทางธุรกิจได้แม่นยำ	3.93	0.625	มาก
4.	สามารถพิจารณาและตัดสินใจได้อย่างผู้มีความรู้ในวิชาชีพบัญชี	4.15	0.602	มาก
โดยรวม		4.03	0.508	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับความสำคัญของคุณลักษณะนักบัญชีที่พึงประสงค์ด้านทักษะทางปัญญา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.35$) ในตารางที่ 2 แสดงระดับความสำคัญของคุณลักษณะนักบัญชีที่พึงประสงค์ด้านทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.32$) ตารางที่ 3 แสดงระดับความสำคัญของคุณลักษณะนักบัญชีที่พึงประสงค์ด้านทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.50$) และในตารางที่ 4 แสดงระดับความสำคัญของคุณลักษณะนักบัญชีที่พึงประสงค์ด้านทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.48$) และสำหรับในตารางที่ 5 แสดงระดับความสำคัญของคุณลักษณะนักบัญชีที่พึงประสงค์ด้านทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการทางธุรกิจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.03$) ซึ่งจากผลการศึกษา สรุปได้ว่า คุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ที่สถาน

ประกอบการในจังหวัดอุดรธานีให้ความสำคัญ มากที่สุด คือ ด้านทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล รองลงมาคือ ด้านทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และการสื่อสาร และน้อยที่สุด คือ ด้านทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการทางธุรกิจ

6.4 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ จำแนกตามลักษณะและรูปแบบของธุรกิจ

ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ จำแนกตามลักษณะและรูปแบบของธุรกิจ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) โดยผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ จำแนกตามลักษณะของธุรกิจและรูปแบบธุรกิจ ปรากฏผลดังตารางที่ 6 และตารางที่ 7 ดังนี้

ตารางที่ 6 ค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์
จำแนกตามลักษณะของธุรกิจ

คุณลักษณะของนักบัญชี ที่พึงประสงค์	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านทักษะทางปัญญา	Between Groups	3.073	3	1.024	1.025	0.382
	Within Groups	295.927	296	1.000		
	Total	299.000	299			
ด้านทักษะทางวิชาการ เชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน	Between Groups	21.639	3	7.213	7.698	0.000*
	Within Groups	277.361	296	0.937		
	Total	299.000	299			
ด้านทักษะทางคุณลักษณะ เฉพาะบุคคล	Between Groups	11.750	3	3.917	4.036	0.008*
	Within Groups	287.250	296	0.970		
	Total	299.000	299			
ด้านทักษะทางปฏิสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลและการ สื่อสาร	Between Groups	8.397	3	2.799	2.851	0.038*
	Within Groups	290.603	296	0.982		
	Total	299.000	299			
ด้านทักษะการบริหาร องค์กรและการจัดการ ทางธุรกิจ	Between Groups	10.751	3	3.584	3.680	0.013*
	Within Groups	288.249	296	0.974		
	Total	299.000	299			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 6 แสดงการทดสอบด้วยค่าสถิติ F-test โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สำหรับผู้ประกอบการในจังหวัดอุดรธานีที่มีลักษณะธุรกิจแตกต่างกัน (กิจการผลิตสินค้า กิจการค้าส่ง กิจการค้าปลีก และกิจการให้บริการ) ซึ่งผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า ผู้ประกอบการในจังหวัดอุดรธานีที่มีลักษณะธุรกิจแตกต่างกัน ผู้ประกอบการย่อมมีความต้องการคุณสมบัติที่นักบัญชีพึงประสงค์ด้านทักษะทาง

วิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน ด้านทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ด้านทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร และด้านทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการทางธุรกิจแตกต่างกัน อย่างน้อย 1 คู่ อย่างมีนัยสำคัญ ยกเว้นคุณสมบัติที่นักบัญชีพึงประสงค์ด้านทักษะทางปัญญาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 7 ค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์
จำแนกตามรูปแบบของธุรกิจ

คุณลักษณะของนักบัญชี ที่พึงประสงค์	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านทักษะทางปัญญา	Between Groups	2.987	2	1.493	1.498	0.225
	Within Groups	296.013	297	0.997		
	Total	299.000	299			
ด้านทักษะทางวิชาการ เชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน	Between Groups	15.214	2	7.607	7.961	0.000*
	Within Groups	283.786	297	0.956		
	Total	299.000	299			
ด้านทักษะทางคุณลักษณะ เฉพาะบุคคล	Between Groups	10.564	2	5.282	5.439	0.005*
	Within Groups	288.436	297	0.971		
	Total	299.000	299			
ด้านทักษะทางปฏิสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลและการ สื่อสาร	Between Groups	8.563	2	4.281	4.378	0.013*
	Within Groups	290.437	297	0.978		
	Total	299.000	299			
ด้านทักษะการบริหาร องค์กรและการจัดการ ทางธุรกิจ	Between Groups	10.898	2	5.449	5.617	0.004*
	Within Groups	288.102	297	0.970		
	Total	299.000	299			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 7 แสดงการทดสอบด้วยค่าสถิติ F-test โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สำหรับผู้ประกอบการในจังหวัดอุดรธานีที่มีรูปแบบธุรกิจแตกต่างกัน (เจ้าของคนเดียว ห้างหุ้นส่วน และบริษัท จำกัด) ซึ่งผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการในจังหวัดอุดรธานีที่มีรูปแบบธุรกิจแตกต่างกัน ผู้ประกอบการย่อมมีความต้องการคุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์ด้านทักษะทางวิชาการ เชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน ด้านทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ด้านทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่าง

บุคคลและการสื่อสาร และด้านทักษะการบริหาร องค์กรและการจัดการทางธุรกิจแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ อย่างมีนัยสำคัญ ยกเว้นคุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์ด้านทักษะทางปัญญาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

7. อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาระดับความต้องการของนักบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการในจังหวัดอุดรธานี พบว่า ผู้ประกอบการมีความต้องการคุณลักษณะของนักบัญชี ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านทักษะทางปัญญา ด้าน

ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าทำงาน ด้านทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ด้านทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร และด้านทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการทางธุรกิจ ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ [3] ได้กล่าวว่า นักบัญชีมืออาชีพต้องมีทักษะทางวิชาชีพในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ทักษะด้านปัญญา ทักษะด้านสัมพันธระหว่างบุคคลและการสื่อสาร ทักษะด้านการจัดการตนเอง และทักษะด้านการจัดการองค์กร เพราะนักบัญชีจำเป็นต้องพัฒนาความรู้และทักษะทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดความสามารถของนักวิชาชีพบัญชีตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศ (International Education Standard: IES) ของสหพันธ์นักบัญชีสากล (International Federation of Accountant: IFAC) นอกจากนี้ [4] ยังพบว่าผู้ประกอบการมีความต้องการนักบัญชีที่มีทักษะทางวิชาการบัญชี สามารถแก้ไขปัญหา ตัดสินใจ และใช้ดุลยพินิจที่ถี่ถ้วนสถานการณ์ที่ซับซ้อนขององค์กรได้ รวมถึงมีความระมัดระวังเยี่ยงผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และสามารถปฏิบัติงานร่วมกับบุคคลอื่นได้

จากการศึกษาได้พบว่า คุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ที่สถานประกอบการในจังหวัดอุดรดิตถ์ให้ความสำคัญมากที่สุด คือ ด้านทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล เนื่องจากในปัจจุบันสถานประกอบการมีความต้องการนักบัญชีที่มีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย มีความสามารถในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ได้ด้วยตนเอง มีความระมัดระวังสูงสยเยี่ยงผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี รวมทั้งยังต้องการนักบัญชีที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ซึ่งจากลักษณะดังกล่าวจะทำให้นักบัญชีสามารถผลิตสารสนเทศที่สำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการ

ตัดสินใจของผู้บริหารได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ [4] ได้อธิบายว่าผู้ประกอบการมีความต้องการ นักบัญชีที่มีความรับผิดชอบในงาน มีความระมัดระวังเยี่ยงผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี สามารถแก้ไขปัญหาสถานการณ์ที่ซับซ้อนได้ รวมทั้งสามารถปฏิบัติงานร่วมกับบุคคลอื่นได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม การศึกษานี้ยังพบว่า คุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ที่สถานประกอบการในจังหวัดอุดรดิตถ์ให้ความสำคัญน้อยที่สุด คือ ด้านทักษะการบริหารองค์กร และการจัดการทางธุรกิจ เนื่องจากสถานประกอบการในจังหวัดอุดรดิตถ์มีรูปแบบเป็นธุรกิจขนาดเล็ก การดำเนินงานไม่มีความซับซ้อนมากนัก มีข้อจำกัดทางด้านทรัพยากรด้านการเงินและการลงทุน จึงมีความต้องการนักบัญชีที่มีทักษะการบริหารองค์กร และการจัดการทางธุรกิจน้อยที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ [7] ที่ระบุว่า กิจกรรมขนาดใหญ่มีความต้องการนักบัญชีที่มีทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการทางธุรกิจมากกว่ากิจกรรมขนาดเล็ก เนื่องจากกิจกรรมขนาดใหญ่จะมีการดำเนินงานที่ซับซ้อน มีกระบวนการผลิตเฉพาะทาง จึงต้องการนักบัญชีที่มีความเข้าใจในธุรกิจเพื่อให้การวิเคราะห์รายการทางบัญชีเป็นไปอย่างถูกต้อง นำไปสู่การวางแผนเชิงกลยุทธ์ทางธุรกิจที่เหมาะสม

สำหรับการศึกษาเปรียบเทียบคุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการในจังหวัดอุดรดิตถ์ โดยจำแนกตามลักษณะและรูปแบบของธุรกิจที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่าผู้ประกอบการในจังหวัดอุดรดิตถ์ที่มีลักษณะธุรกิจแตกต่างกันและรูปแบบธุรกิจที่แตกต่างกันมีความต้องการคุณสมบัตินักบัญชีที่พึงประสงค์ด้านทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าทำงาน ด้านทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ด้านทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร และด้านทักษะการ

บริหารองค์กรและการจัดการทางธุรกิจที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบของธุรกิจแต่ละประเภทจะมีขนาดและความซับซ้อนในการดำเนินงานที่ต่างกัน จึงทำให้ความต้องการใช้ข้อมูลทางการบัญชีของ แต่ละประเภทธุรกิจแตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเภทธุรกิจที่เป็นรูปแบบของบริษัทซึ่งจะมีขนาด และการปฏิบัติงานที่ซับซ้อนจำเป็นต้องมีนักบัญชีที่มี ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน ด้าน ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ด้านทักษะทาง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร และด้าน ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการทางธุรกิจที่ มากกว่าธุรกิจที่เป็นรูปแบบเจ้าของคนเดียวที่มีขนาด และการบริหารงานที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของ [6] ที่อธิบายว่า ลักษณะธุรกิจและ รูปแบบธุรกิจที่แตกต่างกัน จะมีความต้องการ คุณสมบัตินักบัญชีพึงประสงค์ด้านความรู้พื้นฐานที่ ส่งผลต่อการทำงาน และด้านความรู้ทั่วไปแตกต่างกัน

แต่อย่างไรก็ตามจากการศึกษานี้ยังพบว่า คุณสมบัตินักบัญชีที่พึงประสงค์ด้านทักษะทางปัญญา ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากทุกประเภทของกิจการ ต้องการนักบัญชีที่มีความรู้ทางด้านปัญญาที่ เหมือนกัน ซึ่งจะสามารถจัดทำบัญชีได้อย่างถูกต้อง และเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี สอดคล้องกับ [5] ได้กล่าวว่า ธุรกิจจะมีลักษณะที่แตกต่างกันอย่างไร แต่ยังคงมีความต้องการนักบัญชีที่มีทักษะทาง วิชาการบัญชีไม่แตกต่าง ไม่ว่าธุรกิจจะมีขนาดเล็ก หรือขนาดใหญ่ล้วนต้องการพนักงานที่มีสมรรถนะ ทางทักษะวิชาชีพที่ดี เพื่อให้บริการเงินของกิจการมี ความมีความน่าเชื่อถือ

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป จากผลการวิจัย พบว่า ผู้ประกอบการจังหวัดอุดรดิตถ์มีความต้องการ

คุณลักษณะของนักบัญชี ทั้ง 5 ด้าน ในระดับมาก แต่ ด้านทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคลและด้าน ทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร มีระดับค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ซึ่งเป็นทักษะด้านอารมณ์ (Soft Skills) ที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการอยู่ ร่วมกับผู้อื่น รวมไปถึงการพัฒนาตัวเอง ซึ่งสองสิ่งนี้ นับว่าสำคัญอย่างมากต่อปฏิบัติงานในปัจจุบัน เนื่องจากนักบัญชียุคใหม่ต้องปรับเปลี่ยนบทบาทไปสู่ การเป็นผู้ให้คำปรึกษาแก่ผู้บริหาร ซึ่งนอกจากความรู้ ทางด้านบัญชีที่ต้องมีอยู่แล้วนั้น นักบัญชีจำเป็นต้อง พัฒนา soft skills เพื่อรับมือกับสภาพแวดล้อมทาง ธุรกิจในปัจจุบัน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ จึงควรให้ ความสำคัญกับการจัดอบรมสัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับ การพัฒนา soft skills ให้แก่นักบัญชี เพื่อส่งเสริม และเตรียมความพร้อมให้แก่นักบัญชีสำหรับการ ก้าวขึ้นสู่เป็นนักบัญชียุคใหม่

8.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

8.2.1 ควรทำการขยายขอบเขตการทำวิจัยไป แต่ละภูมิภาค เพื่อให้ทราบถึงความต้องการนักบัญชีที่ พึงประสงค์ของผู้ประกอบการในภูมิภาคอื่น ๆ สำหรับเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน นักศึกษาบัญชีในระดับอุดมศึกษาให้มีคุณลักษณะที่ ตลาดแรงงานต้องการก่อนเข้าสู่สถานประกอบการ

8.2.2 ควรศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคที่มี ผลกระทบทักษะวิชาชีพบัญชี เพื่อให้ทราบถึงจุด แข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ในการสร้างโอกาส ทางธุรกิจ และปรับปรุงแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับศักยภาพ นักบัญชีให้ตรงประเด็น

เอกสารอ้างอิง

- [1] มงคล กิตติวุฒิไกร และ มนัสดา ชัยสวณียากรณ์. (2560). คุณลักษณะของบัณฑิตสาขาการบัญชีในความต้องการของสถานประกอบการในเขตจังหวัดมุกดาหาร. *วารสารวิจัยและพัฒนาวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 12(1), 27-37.
- [2] สำนะโนอุตสาหกรรรม พ.ศ. 2560. (2560). [ออนไลน์]. “ข้อมูลสถานประกอบการในจังหวัดอุดรดิตถ์” [สืบค้นวันที่ 23 ตุลาคม 2563] จาก https://www.dbd.go.th/more_news.php?cid=1459.
- [3] สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2563). [ออนไลน์]. *มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 3 เรื่องทักษะทางวิชาชีพ*. [สืบค้นวันที่ 19 ตุลาคม 2563] จาก <https://www.tfac.or.th/upload/9414/eq6p8RJwV0.pdf>
- [4] กัญธนา ดิษฐ์แก้ว, ยุพรัตน์ จันทน์แก้ว, นิภาพร นุ่มนวล และเชิดพงษ์ ขาประดิษฐ์. (2559). *คุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์สำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก*. คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาตาก.
- [5] ชลิดา ลีนจี, กนกมณี หอมแก้ว และ สุภาพร บุญเอี่ยม. (2563). ความรู้และทักษะวิชาชีพของนักบัญชีสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย. *วารสารศิลปการจัดการ*. 4(1), 34-45.
- [6] นันทวดี วุฒิกรณ์. (2551). *คุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการต้องการในจังหวัดพะเยา*. คณะวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- [7] กนกวรรณ จิตรกุล. (2557). *คุณสมบัติและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักบัญชีจากมุมมองของผู้ประกอบการในนิคมอุตสาหกรรม 304 จังหวัดปราจีนบุรี*. คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [8] Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3), 607-610.
- [9] Aaker, D. A., Kumar, V., & Day, G. S. (2001). *Marketing Research*. New York: John Wiley and Sons.